3.1 M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések

Alkalmazási terület

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések *(1. ábra)* általában száraz, ipari porok leválasztására alkalmasak.
Az üzembiztonság és a gazdaságosság érdekében három különböző szűrőanyag-tisztító szerkezet alkalmazása lehetséges:

— **MM** típusjelű berendezésnél motoros rázómechanizmus,
— **MP** típusjelű berendezésnél sűrítettlevegő-impulzus,
— **MU** típusjelű berendezésnél atmoszférikus nyomású levegőimpulzus tisztítóhatását alkalmazó szerkezet.

Tervezéskor körültekintő részletességgel kell eljárni a megfelelő szűrőanyag-tisztító szerkezet kiválasztásakor.
Különleges esetben a kiválasztást az *1. táblázatba* foglalt műszaki-gazdaságossági szempontok figyelembevételével ajánlatos elvégezni.
A berendezések hatásosságára vonatkozóan az Országos Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézet nagyszámú labor- és üzemi vizsgálatot végzett. A jellemző vizsgálatok fontosabb paramétereit a *2. táblázat* tartalmazza.
A berendezések alkalmazási korlátai a működési elv és a műszaki adatok részletes tárgyalásánál találhatók.
A berendezések fő előnyei:

— igen magas összportalanítási hatásfok széles szemcsetartományban,
— sok esetben a tisztított levegő tisztasága olyan nagymérvű, hogy közvetlenül visszavezethető a munkatérbe,
— alacsony beruházási ár, rövid amortizációs idő,
— az építőszekrény-elv alapján összállított berendezések tetszőleges számban sorbakapcsolhatók, és ezzel a teljesítményük sokszorozható.

A típusberendezések nem alkalmasak:

— nedves, erősen agresszív,
— tűz- és robbanásveszélyes,
— +150 °C-nál melegebb, szikratartalmú vagy forró porok leválasztására,
— 5000 Pa kamradepresszió, illetve túlnyomás-értékek fölötti

rendszerekben.

Műszaki leírás

Az **M** típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések a *2. ábra* szerinti fő részekből állnak: *Szűrőtető* (1). Az **MM** típusjelű mechanikus és az **MP** típusjelű sűrítettlevegő-impulzus tisztítású berendezésnél a csavarkötéssel összeállított burkolat a levegő be-, illetve elvezetésére és a tisztító szerkezet megfogására szolgál (1.1).
Az **MU** típusjelű atmoszférikus levegőtisztítású berendezésnél a tisztított levegő elvezetésére és tisztító szerkezet megfogására szolgál (1.2).
A szűrőtető nyitható, csuklós kitámasztó szerkezettel ellátott tetőajtóval készül (1.3). A tetőajtón keresztül

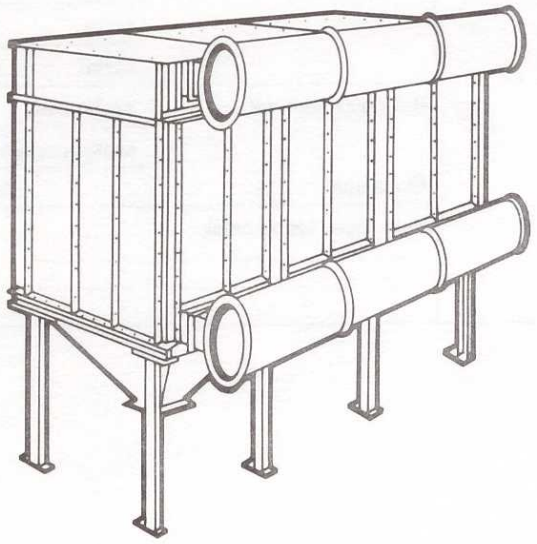

1. ábra
M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezés

1. táblázat

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztók általános kiválasztási szempontjai

TERVEZÉSI ADATLAP porleválasztó kiválasztásához			
Létesítmény megnevezése:			Tervező:
Az előzetesen kiválasztott porleválasztó típusjele:			Dátum:
Lég és por-technikai adatok	Légmennyiség:		m^3/h
	A szűrő nyomáskülönbsége:		Pa
	Környezeti nyomáskülönbség:		Pa
	A közeg/por hőmérséklete:		°C
	Gázösszetétel:		%
	Relatív nedvességtartalom:		%
	Porfajta (megnevezés, jellemzés):		
	Laza térfogatsúly/rézsüszög:		Kg/m^3,
	Szemcseelosztás:		µm/%
	Bemenő porkoncentráció:		g/m^3
	Egyéb		
Tervezett üzemeltetési feltételek	Kimenő porkoncentráció vagy összhatásfok: .....mg/m^3 v. %		
	Szűrőanyagtisztítás:	üzem közben	❐
		üzemszünetben	❐
		kézi erővel	❐
		villamos motorral	❐
		sűrített levegővel	❐
	Porürítés: szakaszos:	❐ óránként ❐ folyamatos	❐
	Telepítési körülmény:	szabadtér	❐
		zárt tér	❐
		poros	❐
		tiszta	❐
	Kezelő személyzet:	szakképzett	❐
		szakképzetlen	❐
	Élettartam: .....üzemóra, ...év		
	Különleges szempontok:		

2. táblázat

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések jellemző alkalmazási területei és főbb portechnikai paraméterei

Alkalmazási terület	A gáz hőfoka (°C)	A por anyaga	Porkoncentráció (g/m3)	Összhatásfok $\varepsilon_ö$(%)
Aszfalt-alapanyag keverése	86	kőpor	2,5	98,9
Bőrcsiszolás	28	bőrcsiszolat	0,6	99,0
Szénszállítás	41	szénpor	77,0	99,6
Klinker szállítás	24	klinker	14,0	99,9
Cementmalom	89	cement	1,5	99,2
Csőrozsdátlanítás	20	rozsdapor	0,4	89,1

egyszerűen végezhető az MM típusjelű berendezés rázómechanizmusának, illetve az MP,—MU típusjelű berendezések szűrőzsákjainak karbantartása.

Tisztítószerkezet (2). A szűrőtetőbe, annak oldalára épített szerkezet.

Az **MM** típusjelű mechanikus tisztítású berendezésnél a villamos motor — excentertárcsa, hajtókar és függesztő tengely közbeiktatásával — mozgatja a szűrőtömlőket (2.1).

Az **MP** típusjelű sűrítettlevegő-tisztítású berendezésnél a sűrített levegő — osztótartály, automatikusan vezérelt membránszelep és osztócső közbeiktatásával — mozgatja a szűrőtömlőket (2.2).

Az **MU** típusjelű atmoszférikus levegőtisztítású berendezésnél az atmoszférikus levegő az elektropneumatikusan, automatikusan működtetett váltócsappantyúk által kezelt lüktető nyomáskülönbség hatására — mozgatja a szűrőtömlőket (2.3).

Szűrőtest (3). Szűrőtömlőkből és az azokat tartó szerkezetből áll.

Az **MM** típusjelű mechanikus tisztítású berendezésnél a két végén nyitott szűrőtömlők rögzítése az alsó-felső tartólemezhez és a mozgató mechanizmushoz szorító bilincsekkel történik (3.1).

Az **MP** típusjelű sűrített levegő és az **MU** típusjelű atmoszférikus levegőimpulzus-tisztítású berendezéseknél a belső kosárral merevített, egyik végén zárt szűrőzsákok rögzítése a tömlő-tartólemezhez leszorító elemekkel történik (3.2).

Szűrőház (4). Egységes szerkezeti elemekből, hegesztett alapkeretre, csavarkötéssel szerelt szerkezet.

Az **MM** típusjelű mechanikus tisztítású berendezésnél a szűrőház oldalán helyezkedik el a tisztított levegő elvezetésére szolgáló csatlakozó nyílás. A szűrőtömlők szerelését a szűrőház egyik megbontott oldallemezén keresztül lehet elvégezni.

Az **MP** típusjelű sűrítettlevegő-tisztítású berendezésnél a szűrőház oldalán helyezkedik el a poros levegő bevezetését szolgáló, zsalus előleválasztóval rendelkező csatlakozó nyílás, és a sűrített levegő osztótartálya (4.1).

Az **MU** típusjelű atmoszférikus levegőtisztítású berendezésnél a szűrőház oldalán helyezkedik el a poros levegő bevezetésére szolgáló, zsalus előleválasztóval rendelkező csatlakozó nyílás és a csappantyúmozgató mechanizmus tartószerkezete. A szűrőház belsejébe — a működés szempontjából fontos — választóelemek vannak beépítve (4.2).

Az 1—2. és a 4. építési változat esetén a berendezés a hegesztett alapkeret alá szerelt alapozókereten nyugszik (4.3).

Porgyűjtő tartály (5). A hegesztett alapkeret alsó részéhez csatlakozó — ellenőrző nyílással ellátott — porgyűjtő kétféle kivitelben készül.

Porgyűjtő bunker (5.1). A 2—3. építési változat esetén használatos, tolózárral ellátott modulszerkezetű egység. A 2—3 elemes berendezéshez az alapegység többszörösét építik be.

Porgyűjtő teknő (5.2). A 4—5. építési változatnál, illetve a 2—3 elemes berendezésnél alkalmazható, porkihordó csigával és forgócellás adagolóval rendelkezik. A forgócellás adagoló hajtóműve láncker-ék-áttétellel hajtja a porkihordó csigát is.

Levegő be-, illetve elvezető cső (6). Kör keresztmetszetű cső a berendezés része. Ha nincs rá szükség, azt megrendeléskor külön kell jelezni.

Az **MM** típusjelű mechanikus és az **MP** típusjelű sűrítettlevegő-tisztítású berendezés alapegysége 300x800 mm belméretű csonkon, csavarkötéssel csatlakoztatható a csővezetékhez (6.1).

Az **MU** típusjelű atmoszférikus levegőtisztítású berendezés tisztított levegőt elvezető csövének csatlakozása (6.2) 3 db 200x400 mm-es, a poros levegőt elvezető csőcsatlakozás (6.3) 300x1200 mm méretű csonkon keresztül — csavarkötéssel csatlakoztatható a csővezetékhez. Az atmoszférikus levegő beáramlását 3 db 300x400 mm méretű, gumilemezes csappantyú zárt csonkon keresztül biztosítja.

Tartóállvány (7). A 3. és az 5. építési változat esetén a tartóállvány U-acélból csavarkötéssel összeállított szerkezet. Normál magasság: H = 1500 mm. Kívánságra a tartóállvány H = 1000—2500 mm magasság között rendelhető.

A berendezés a tartóállvány talplemezein keresztül alapcsavarokkal rögzíthető.

Kezelőjárda (8). A berendezéshez csavarkötéssel szerelhető kezelőjárdát, hágcsót, létrát külön kell megrendelni. A kezelőjárda — amely a porleválasztó rövidebb, vagy hosszabb oldalán helyezhető el — az alapkeretszintre, valamint a szűrőtető (2) alsó és felső szintjére szerelhető. A kezelőjárda készülhet ún. *podeszt* kivitelben is, amely az MP típusjelű berendezések esetén a membránszelepekhez való közvetlen hozzáférést teszi lehetővé.

Az ajánlott kezelőjárda járdarésze körben acélpe-

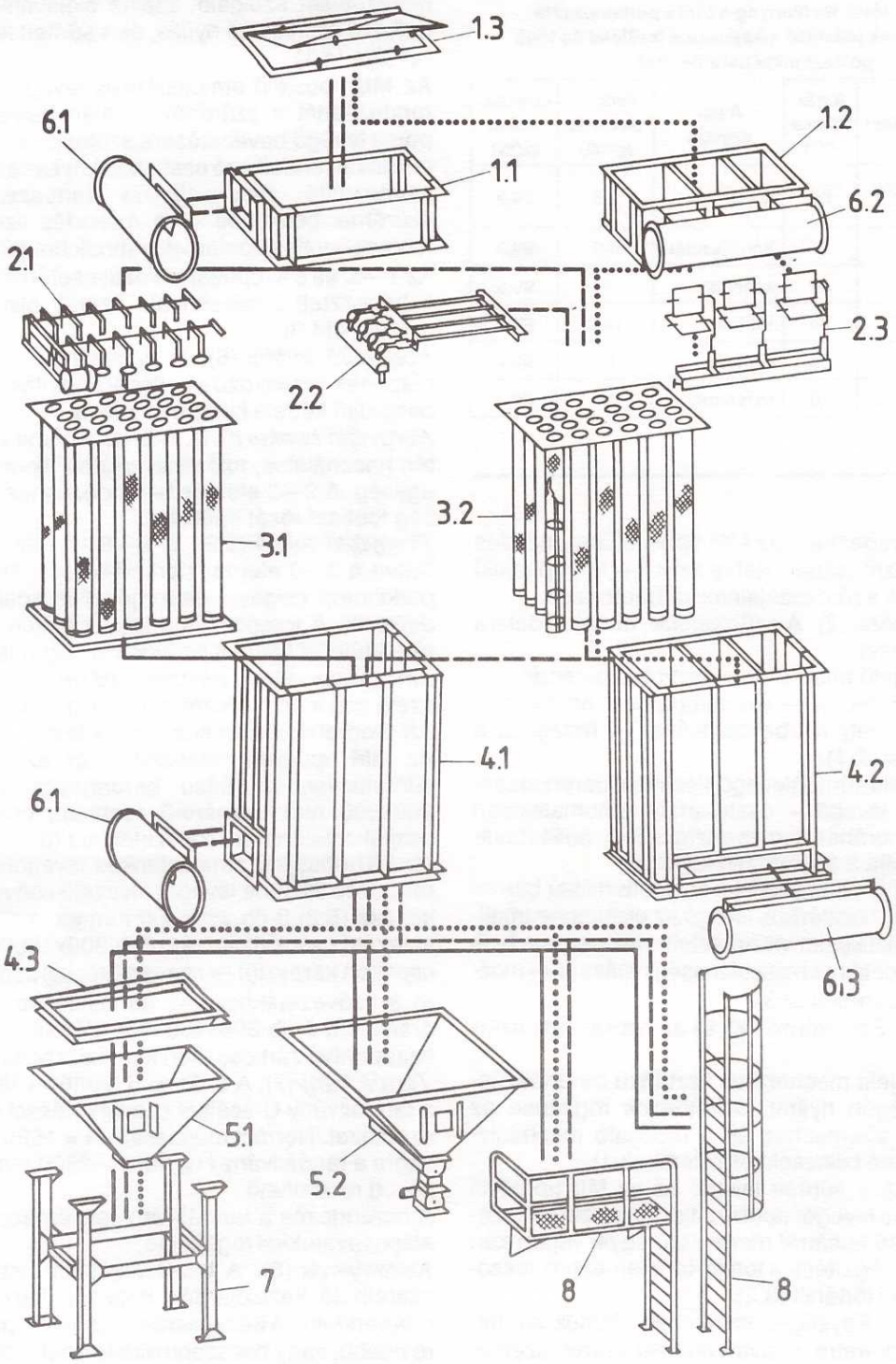

2. ábra
Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések fő szerkezeti részei

remmel ellátott expandált lemez, védőkorláttal, illetve igény esetén a korlátba épített ajtóval készül.

Működési elv

A textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések működése alapvetően két ciklusra bomlik *(3. ábra)*:
Szűrési ciklus. A bevezető idomon keresztül belépő, porral szennyezett levegő a szűrőtestbe jut, ahol a levegő áramlási sebessége lecsökken. A durvább, nehezebb szennyező anyag közvetlenül a porgyűjtőbe hullik, a finomabb, könnyebb szennyező anyag a szűrőtömlők, illetve a zsákok oldalán rakódik le.
A tiszta, szűrt levegő a kivezető idomon keresztül távozik.
Szűrőanyag-tisztítási ciklus. A szűrőanyagra rakódott por a berendezés légellenállását növeli (az elszívó ventilátor jellege miatt a tisztítható levegő mennyisége csökken), ezért a szűrőanyagot időszakonként tisztítani kell. A szűrőanyag tisztítása az alkalmazott tisztító rendszer szerint különböző lehet.

a) Motoros mechanizmus mechanikus-rázó hatásán alapuló tisztítás. Az **MM** típusjelű mechanikus tisztítású textilanyag-szűrős porleválasztó berendezésénél a szűrőtömlők tisztítását rázó, vibráló mozgatással végzi a rázómechanizmus.
A rázómechanizmus indításakor a szűrőtömlők rezgő-lengő mozgásba jönnek és a tömlők belső oldalára rakódott porréteg fellazul. A rázás következtében fellazult porréteg a gravitációs erő és a légáramlás hatására a porgyűjtő térbe hullik.
A szűrőanyag tisztítása szakaszos vagy folyamatos porleválasztási üzemben történhet.

Ha a leválasztott por térfogatsúlya kisebb 500 (kg/m^3)-nél, illetve a jellemző szemcsenagyság kisebb 5 µm értéknél, akkor csak szakaszos porleválasztási üzemben hatásos a tisztítás. Ebben az esetben a szűrőtömlők tisztításának időszakában meg kell szüntetni a légáramlást, hogy a finom, könnyű szennyező anyag akadálytalanul juthasson a porgyűjtőbe.

b) Sűrített levegőimpulzus rázó-öblítő hatásán alapuló tisztítás. Az **MP** típusjelű sűrítettlevegő-tisztítású, textilanyag-szűrős porleválasztó berendezésnél a szűrőzsákok tisztítását rázó, öblítő mozgatással végzi a sűrített levegő.
A sűrített levegőimpulzus által keltett primer és szekunder lökéshullám hatására a szűrőzsákok lengő mozgásba jönnek és a levegő visszaáramlása következtében a zsákok külső oldalára rakódott porréteg fellazul, a gravitációs erő és a légáramlás hatására a porgyűjtő térbe hullik.
A szűrőanyag tisztítása szakaszos vagy folyamatos porleválasztási üzemben történhet.
Ha a leválasztott por térfogatsúlya kisebb 100 (kg/m^3), illetve a jellemző szemcsenagyság kisebb 5 µm értéknél, akkor csak szakaszos porleválasztási üzemben hatásos a tisztítás.

c) Atmoszférikus levegőimpulzus rázó-öblítő hatásán alapuló tisztítás. Az **MU** típusjelű atmoszférikus levegőtisztítású, textilanyag-szűrős porleválasztó berendezésnél a szűrőzsákok tisztítását rázó, öblítő mozgással végzi az atmoszférikus levegő.
Az elszívó ventilátor által keltett kamradepressziót felhasználva, a váltócsappantyúk működtetésekor

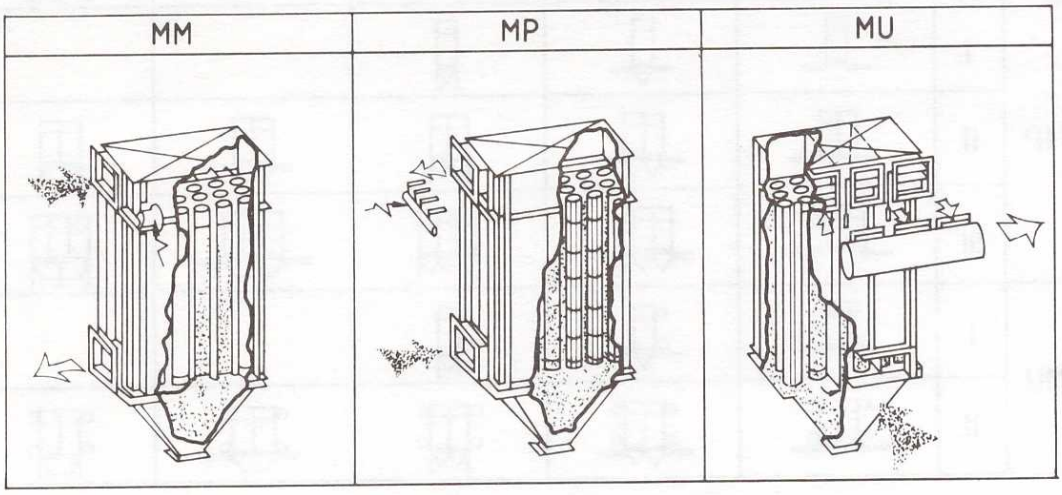

3. ábra
Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések működési elve

kiegyenlítő lökéshullám jön létre. A lökéshullám és a levegő visszaáramlás hatására a szűrőzsákok lengő mozgásba jönnek, a zsákok külső oldalára rakódott porréteg fellazul, a gravitációs áramlás és a légáramlás hatására a porgyűjtő térbe hullik.
A szűrőanyag tisztítása csak folyamatos porleválasztási üzemben történhet (a tisztító levegőt az elszívó ventilátor állítja elő).
A tisztítás hatásossága elsősorban a rendelkezésre álló nyomáskülönbségtől, a por tapadási tulajdonságaitól, és rétegellenállásától függ. Javasolt kamradepresszió min. 1500—2500 Pa. Kedvező szűrőanyag-tisztítási hatást lehet elérni igen könnyű, 100 (kg/m^3)-nél kisebb térfogatsúlyú és 1 µm-nél kisebb szemcseméretű por esetén is.

Felületvédelem

A normál kivitelű berendezés a külső-belső korrózióvédő alapozás után világosszürke rezisztán festéssel, a különleges kivitelű berendezés hőálló festéssel van ellátva. A burkolati elemek szerelése felületkezelt csavarokkal történik. A csatlakozó felületek belső oldala az adott hőmérsékletet tűrő szilikonbázisú hézagtömítő masszával, légtömören tömített.

Műszaki adatok

A textilanyag-szűrős porleválasztó berendezés háromféle tisztító szerkezettel, ötféle építési, kétféle kiviteli és háromféle nagyságban készül.

3. táblázat

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések építési változatai

Típus-jel	Elemszám / Változat	Alapozó kerettel porgyűjtő nélkül	Alapozó kerettel porgyűjtő	Állvánnyal bunkerral	Alapozó kerettel porgyűjtő teknővel, forgócellás adagolóval	Állvánnyal forgócellás adagolóval
		1	2	3	4	5
MM	I.					
	II.		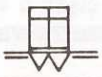		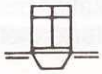	
	III.	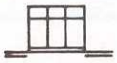	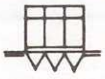		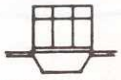	
MP	I.					
	II.					
	III.				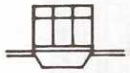	
MU	I.					
	II.		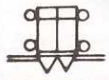			

A különböző elemszámú és építési változatú berendezések elrendezése a *3. táblázatban,* műszaki adataik a *4. táblázatban* találhatók. A normál kivitelű berendezés (jele: N) max. 70 °C, a különleges kivitelű berendezés (jele: K) max. 150 °C hőmérsékletű száraz, poros levegő leválasztására alkalmas.

Légtechnikai adatok

A betervezéshez szükséges körvonalméreteket a *4—6. ábra;* tömegadatokat, az alapozáshoz szükséges méreteket a *7. ábra;* a tájékoztató jellegű légteljesítmény-adatokat a *8. ábra* tartalmazza.

4. táblázat

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések műszaki adatai

Elemszám	D	Általános adatok				Számított tömeg (kg) gyűjtőcsővel és H=1500 (mm) magas állványszerkezettel														
		szűrőtömlő Ø200x2000 (mm)		a porgyűjtő űrtartalma (m^3)		MM típusjelű szűrő					MP típusjelű szűrő					MU típusjelű szűrő				
						ÉPÍTÉSI VÁLTOZAT														
	(mm)	(db)	(m^2)	bunker	teknő	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
I.	500	24	30	0,6	–	760	820	955	–	–	625	685	820	–	–	925	990	1120	–	–
II.	560	48	60	1,0	1,5	1350	1475	1595	1555	1675	1085	1210	1330	1290	1410	1610	1815	1935	1865	2015
III.	630	72	90	1,5	2,5	1950	2135	2260	2200	2325	1585	1770	1895	1835	1960	–	–	–	–	–

Megjegyzés:
- D= a gyűjtőcső átmérője az MM típusjelű szűrőknél egységesen D=500 (mm),
- a forgócellás adagoló villamos motorjának adatai: N_m= 0,75 (kW); n= 930 (1/min), U= 380/220 (V),
- a forgócellás adagoló névleges porátbocsátása: V= 3 (m^3/h); (i= 40 áttétellel hajtja a porkihordó csigát),
- az állványmagasság: $H_{normál}$= 1500 (mm); H_{max}= 2500 (mm).

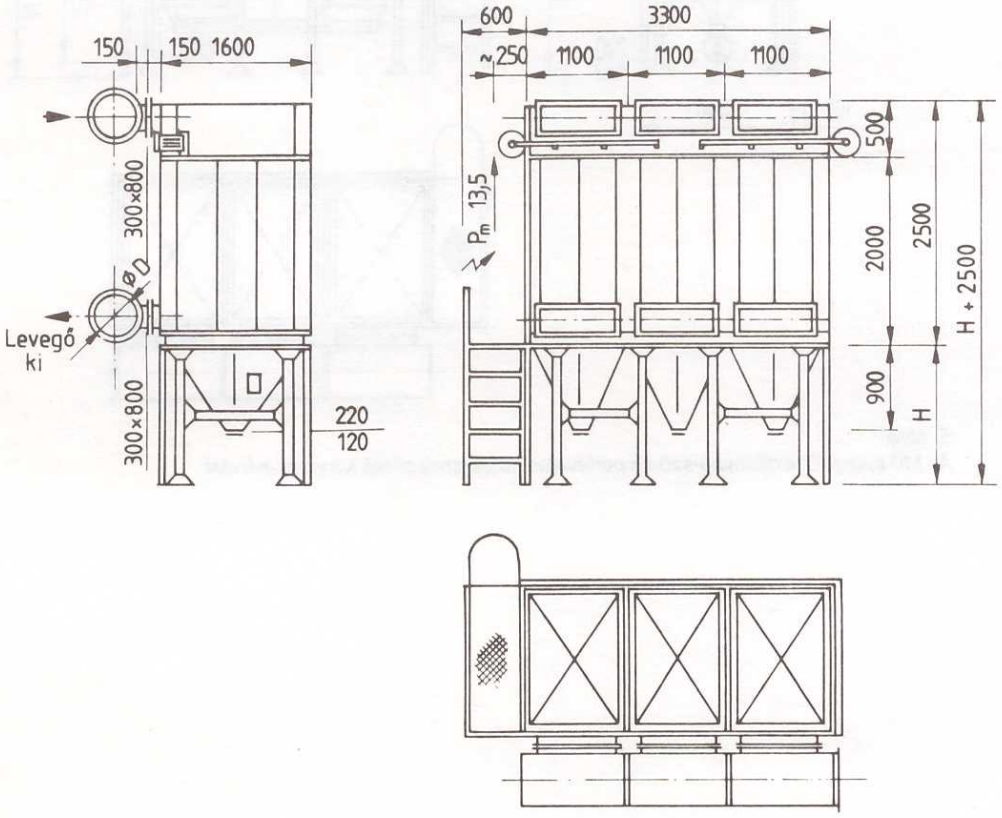

4. ábra
Az MM típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések körvonalméretei

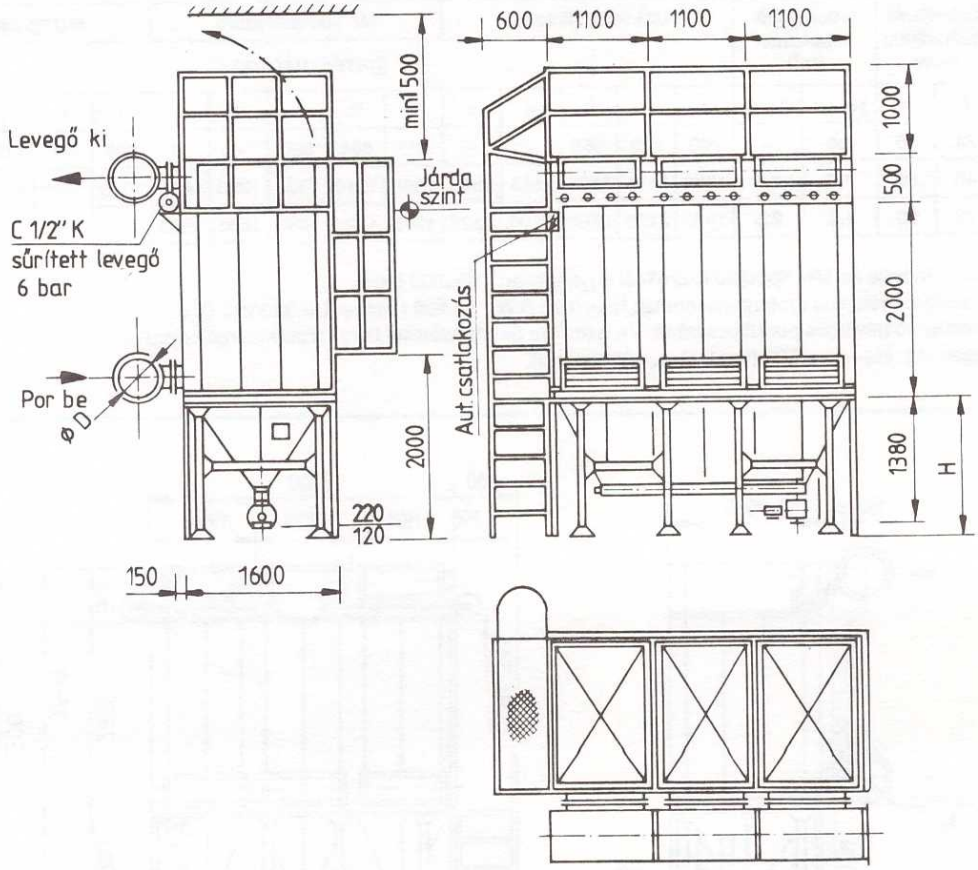

5. ábra
Az MP típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések körvonalméretei

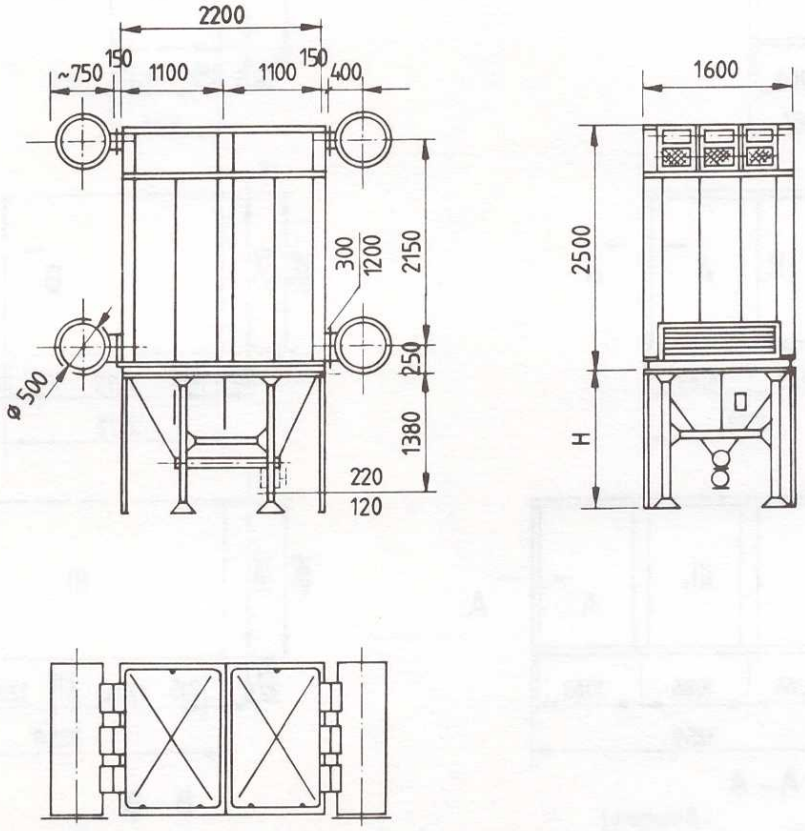

6. ábra
Az MU típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések körvonalméretei

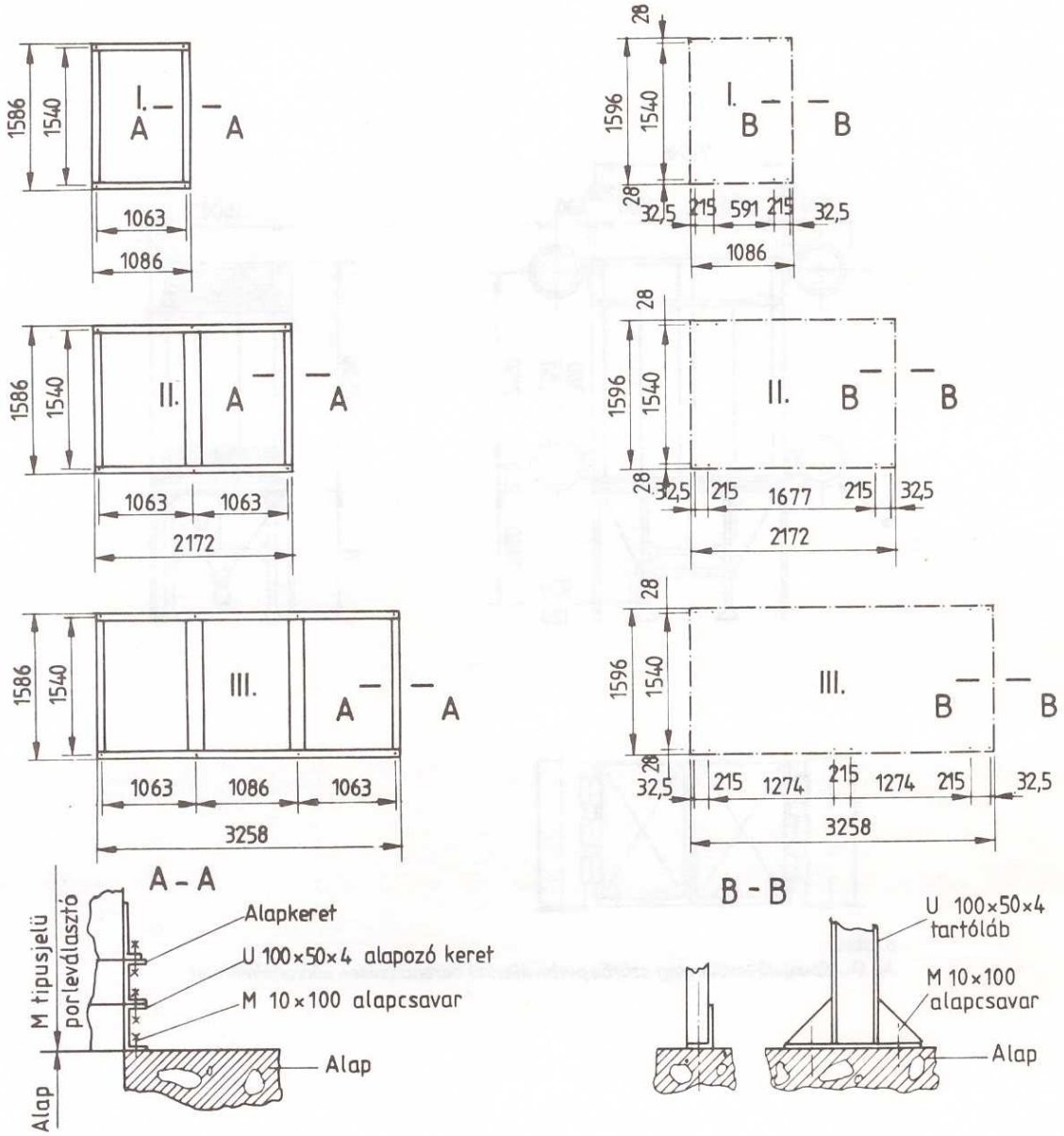

7. ábra
Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések alapozási méretei

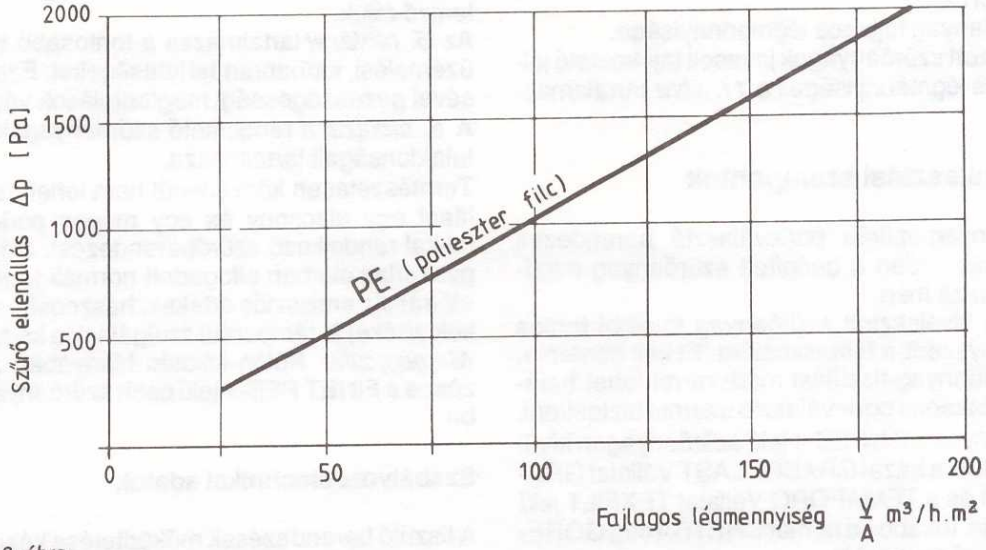

8. ábra
Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések tájékoztató jellegű légteljesítmény-adatai

Portechnikai adatok

Portechnikai adatok — azok szerteágazó volta miatt — nem általánosíthatók. Tervezéskor körültekintő részletességgel kell eljárni a megfelelő szűrőanyag, porkezelési technológia stb. kiválasztását illetően.
A berendezés összportalanítási fokára vonatkozó tájékoztató jellegű érték (az Országos Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézet által javasolt DIN 100 jelű vizsgálati kvarcporral és PES-1 jelű szűrőanyagból készült szűrőanyaggal vizsgálva: $\varepsilon_ö \geq 99{,}5\%$.

A DIN 100 jelű vizsgálati kvarcpor maradványgörbéje a, *9. ábrán* található.
A különböző szűrőanyagok tiszta légellenállását és laborkörülmények közt mért összportalanítási hatásfokát a *10. ábra* tartalmazza.
A szűrőberendezés üzemi ellenállása a következő főbb tényezőktől függ:
— porkoncentráció,
— részecskenagyság,
— a por felületi tulajdonsága,
— a por és a szűrőanyag elektrosztatikus tulajdonsága,

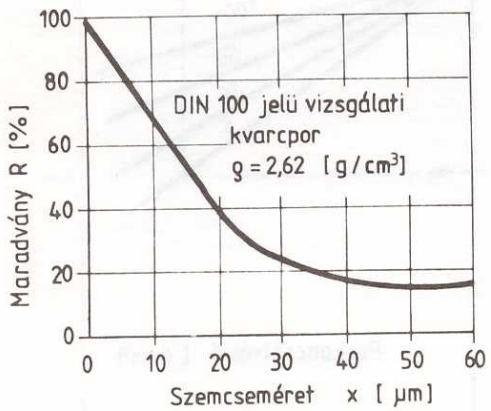

9. ábra
A DIN 100 jelű vizsgálati kvarcpor maradványgörbéje

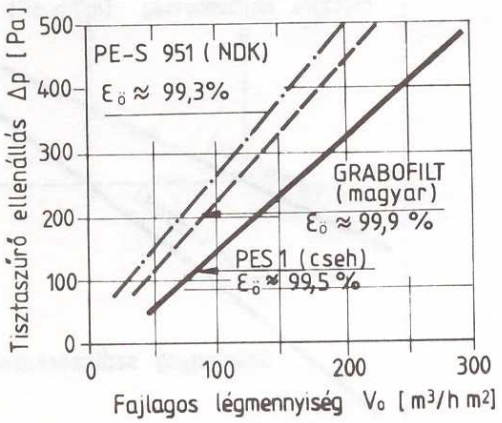

10. ábra
A különböző szűrőanyagok légellenállása és összportalanítási hatásfoka

— a levegő nedvességtartalma,
— tisztítási mód,
— a szűrőanyag fajlagos légmennnyisége.

Az alkalmazott szűrőanyagok javasolt tájékoztató jellegű fajlagos légmennyiségeit a *11. ábra* tartalamazza.

Egyéb kiválasztási szempontok

Egy textilanyag-szűrős porleválasztó berendezés „jóságát" alapvetően a beépített szűrőanyag minősége határozza meg.

A helyesen kiválasztott szűrőanyag további fontos döntést kényszerít a felhasználóra. El kell döntenie, milyen szűrőanyag-tisztítási módszerrel lehet hatásos és gazdaságos porleválasztó üzemet biztosítani.

A hagyományos cseh PES-1 jelű szűrőanyagon kívül beszerezhetők a hazai GRABOPLAST Vállalat GRABOFILT jelű és a TEMAFORG Vállalat TEXFILT jelű szűrőanyaga, továbbá a német CHETRA cég GORE-TEX jelű szűrőanyagai is.

A GORE-TEX szűrőanyagok különleges teflonmembrán bevonattal rendelkeznek, ezért különleges üzemelési körülmények között is rendkívül magas porleválasztási fok és rendkívül nagy élettartam jellemző rájuk.

Az *5. táblázat* tartalmazza a fontosabb beruházási, üzemelési, karbantartási költségeket. Ezek értékelésével gazdaságossági megfontolások végezhetők.

A *6. táblázat* a rendelhető szűrőanyagok fontosabb tulajdonságait tartalmazza.

Természetesen közvetlenül nem lehet összehasonlítani egy alacsony és egy magas porleválasztási fokkal rendelkező szűrőberendezést. Ugyanakkor a gyakorlati életben elfogadott normák (egészségügyi előírások, emissziós értékek, hasznosítható hulladékok értéke) jó támpontul szolgálnak a kiválasztáskor.

Megjegyzés: Külön kikötés hiányában a berendezésbe a FINET PES-1 jelű cseh szűrőanyagot építjük be.

Szabályozástechnikai adatok

A tisztító berendezések működtetése kézi vagy automatikus lehet.

Megjegyzés: Külön kikötés hiányában a berendezések automatikával készülnek.

A tájékoztató jellegű tisztítási paramétereket a *7. táblázat* tartalmazza.

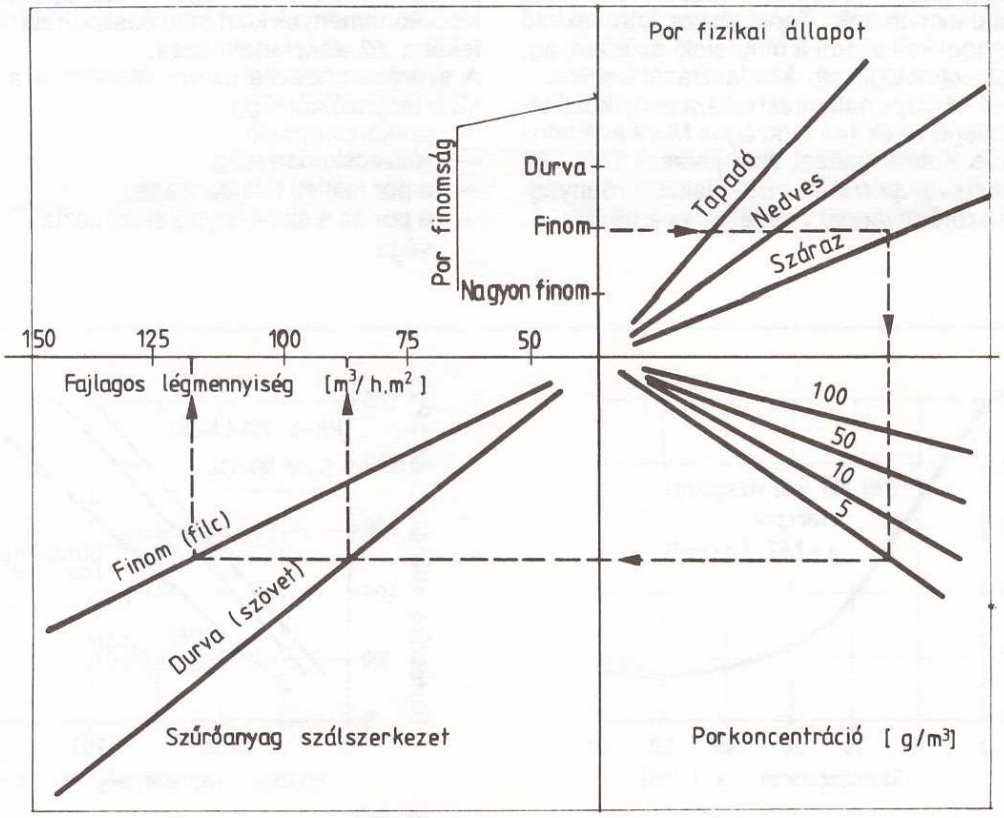

11. ábra
A szűrőanyagok javasolt fajlagos légmennyiségei

5. táblázat

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések műszaki-gazdaságossági összehasonlítása

Jellemző költség		A szűrőanyag-tisztítás relatív költségarányai		Porleválasztó típusjel		
				MM	MP	MU
Beruházás (K_B)	Szűrőanyag	Szűrőház		1		
		Tisztító szerkezet		0,8	1	1,2
		Hagyományos poliészter	GRABOFILT, TEXFILT (hazai)	1		
			FINET PES-1 (cseh)	1,1		
		GORE-TEX	PE	5	6	
			NOMEX (210°C-ig hőálló)	10	12	
			EXPITROPIK (antisztatikus)	8	9	
			PTFE szövet (hő- és vegyszerálló)	15	16	
Üzemeltetés ($K_Ü$)		Ventilláció		0,9	1	1,1
		Tisztítás	szűrőanyag	0,6	1	0,9
			portároló	1		
Karbantartás (K_K)		Szűrőanyag-csere		1,3	1	0,8
		Kopóalkatrész-csere		5	1	2
		Általános (festés, tömítés stb.)		1		
Összes költség ($K_Ö$)			min.	12,6	9	10
			max.	26,6	24	25

Megjegyzés: A minimális összköltséget hagyományos PE nemez szűrőanyaggal, a maximális összköltséget CHETRAPOR márkajelű mikróporózus, PTFE-bevonatos, PTFE nemez szűrőanyaggal kell értelmezni.

6. táblázat

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések műszaki-gazdaságossági összehasonlítása

A szűrőanyag				Állékonyság			
megnevezése	jele	márkajele	kikészítése	hő (°C)	kopás	sav	lúg
Poliamid	PA	Nylon	szőtt	75	kiváló	rossz	jó
		Nomex	nem szőtt	180	jó	kielégítő	kielégítő
Polipropilén	PP	—	nem szőtt	90	kiváló	kiváló	kiváló
Poliészter*	PE PES-1	Diolen Trevira	nem szőtt	140	kiváló	jó	jó
Politetra fluor etilén*	PTFE	Teflon Viton	szőtt nem szőtt	260	megfelelő	kiváló	kiváló
Üvegszál*			szőtt	260	gyenge	jó	jó

A *-gal jelölt szűrőanyagok a német CHETRA cég különleges, CHETRAPOR márkanevű mikroporózus PTFE-bevonatával is kaphatók.

7. táblázat

Az M típusjelű textilanyag-szűrős porleválasztó berendezések szabályozástechnikai adatai

Szűrőberendezés		Tisztító szerkezet		Teljesítmény és feszültség	Egyéb	Tisztítási	
típusjele	elemszáma	db	megnevezése			időköz T(min)	idő t(s)
MM	–I –II –III	1 2 2	villamos motor	N=1,1 (kW/motor) U=380/220 (V)	a rázókar normál excentricitása: e=2 (mm) a motor fordulatszáma: n=720 (1/min)	3–30	2–18
MP	–I –II –III	4 8 12	C 1"-os elektromos vezérlésű membránszelep	N=10 (W/szelep) U=220 (V)	sűrítettlevegő-fogyasztás: Q_o=500 (dm^3/ s/szelep) Névleges sűrítettlevegő-nyomás: p=6,3 (bar)	0,3–3	0,02–0,18
MU	–I –II	3 6	pneumatikus henger	N=10 (W/henger) U=220 (V)	sűrítettlevegő-fogyasztás: 1 dm^3/ henger Névleges sűrített-levegő-nyomás: p=6,3 (bar)	0,6–6	0,4–3,6

8. táblázat

A TRANSZVILL gyártmányú, SLV típusú elektronikus vezérlőegység műszaki adatai

Teljesítményadatok		Vezérelt porleválasztó típus		
		MM	MP	MU
Tápfeszültség AC-50 Hz	V	3x380/220		220
A beavatkozószerv feszültsége				
Teljesítményfelvétel	VA	10+beavatkozószerv		
A beavatkozószerv teljesítménye	VA	2000	10	
Csatornaszám (n)	db	1–4	4–24	3–18
Impulzusidő (t)	s	2–18	0,02–0,18	0,4–3,6
Ütemidő (T)	min	3–30	0,3–3	0,6–6
Hőmérséklettartomány	°C	–10...+45		
Védettség	–	IP 54		

Kézi indítás és leállítás. Ezen üzem esetén a szűrőtömlők szennyezettségi állapota a beépített U-csöves nyomásmérő műszerrel ellenőrizendő. A tisztító mechanizmus szükség szerinti indítása és leállítása kézi kapcsolóval történik.

Automatikus indítás és leállás. Ebben az üzemmódban a Villamos Berendezés és Készülék Művek TRANSZVILL Gyára által készített SLV-24 típusú elektronikus vezérlőegysége idő- vagy nyomáskülönbség hatására működik. A szűrőanyag elpiszkolódásának függvényében (az üzemi tapasztalatok alapján megállapított idő- vagy nyomáskülönbség értéke szerint) indítja, illetve állítja le a szűrőanyag tisztítását végző szerkezetet.

A TRANSZVILL gyártmányú elektronikus vezérlőegység műszaki adatait a *8. táblázat;* ciklusdiagramját a *12. ábra;* körvonalméreteit a *13. ábra* tartalmazza. Az elektronikus vezérlőegységet tiszta, zárt helyiségben célszerű felszerelni. A porleválasztó és a vezérlőegység villamos összeszerelése a *14—15. ábra* kapcsolási vázlata szerint történhet.

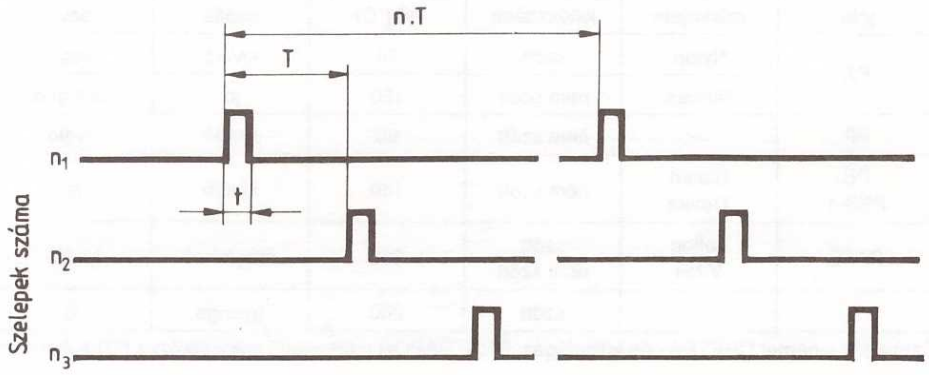

12. ábra
A TRANSZVILL gyártmányú, SLV típusú elektronikus vezérlőegység ciklusdiagramja

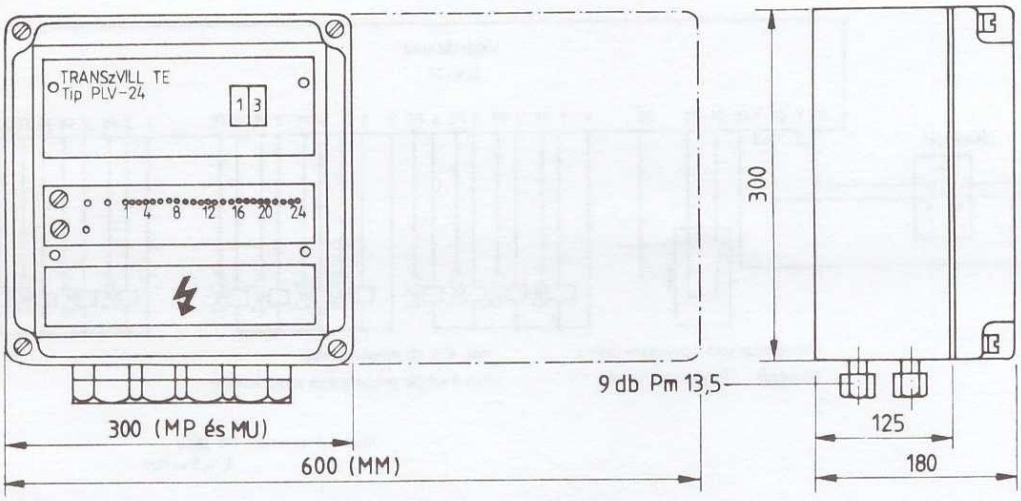

13. ábra
A TRANSZVILL gyártmányú, SLV típusú elektronikus vezélőegység körvonalméretei

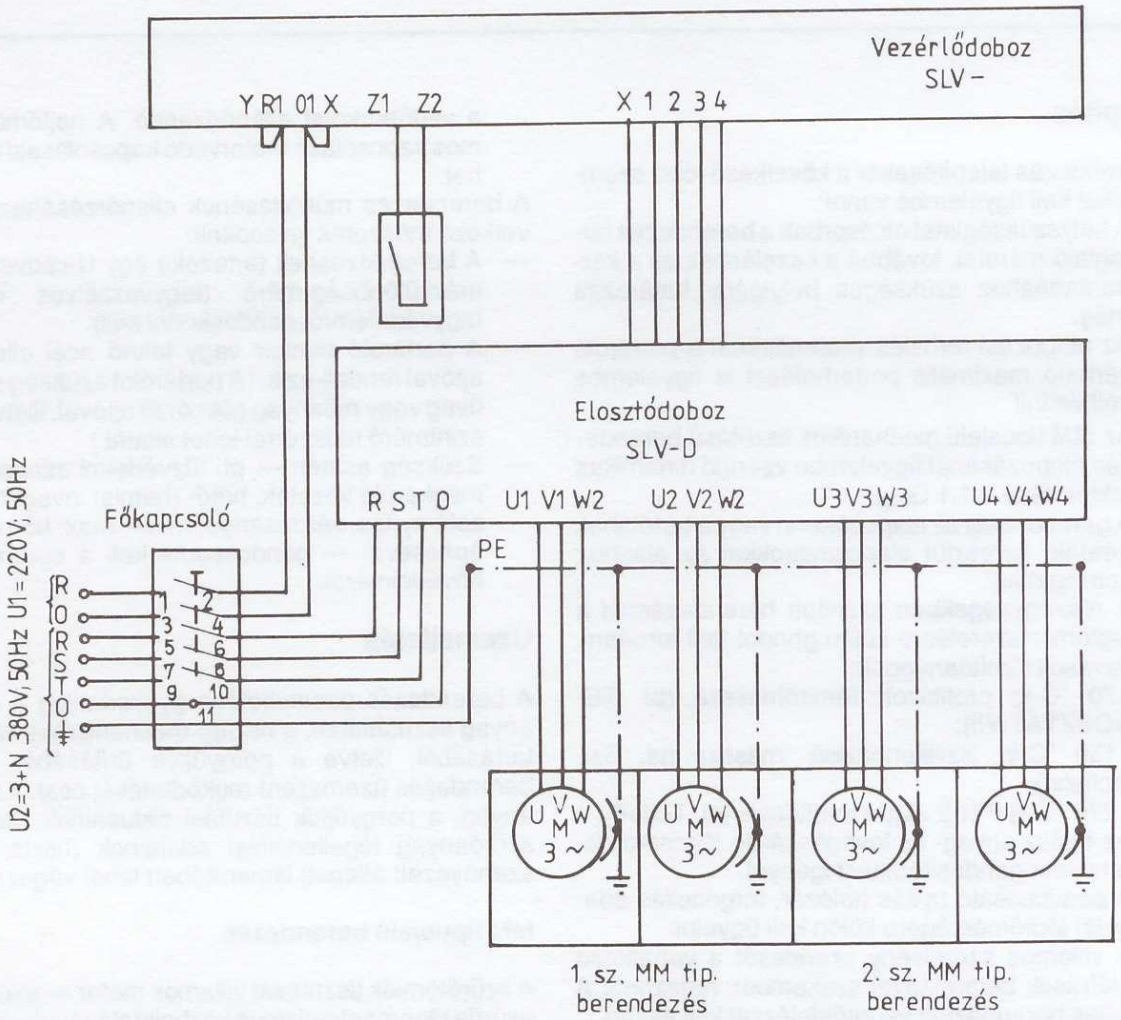

14. ábra
Az MM típusjelű porleválasztó villamos táphálózatának és vezérlésének kapcsolási vázlata

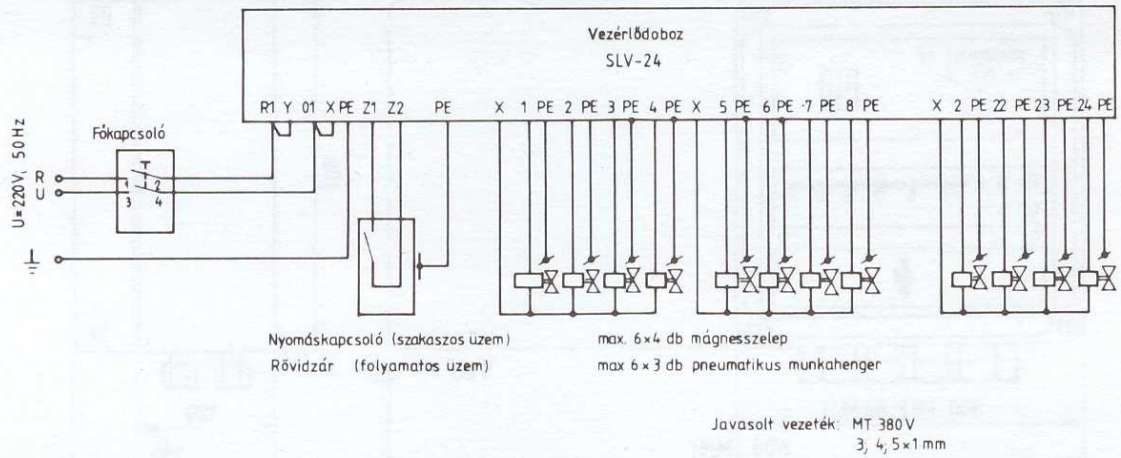

15. ábra
Az MP és MU típusjelű porleválasztók villamos táphálózatának és vezérlésének kapcsolási vázlata

Telepítés

A berendezés telepítésekor a következő főbb szempontokat kell figyelembe venni:

— A helyszükségletet elsősorban a berendezés befoglaló méretei, továbbá a kezeléshez és a karbantartáshoz szükséges helyigény határozza meg.
— Az alapozási terhelés számításánál a portároló várható maximális porterhelését is figyelembe kell venni!
— Az **MM** típusjelű mechanikus tisztítású berendezés alapozásánál figyelembe veendő dinamikus faktor: $G_{din} = 1{,}1\ G_{stat}$.
— A berendezést az alapozókeret vagy a tartólábak furatain keresztül alapcsavarokkal az alaphoz kell rögzíteni.
— A részegységekben szállított berendezésnél a légtömör szerelésre külön gondot kell fordítani. Javasolt tömítőanyagok:
• +70 °C-ig profilozott tömítőmassza (pl. TEROSZTÁT VII);
• +150 °C-ig szilikonbázisú massza (pl. Sziloplaszt);
• +270 °C-ig PTFE alapú tömítőcsík (pl. Teflon).
— Az egész anyag- és levegőszállító légcsatornarendszer gondos tömítést igényel.
— A porkibocsátó nyílás (tolózár, forgócellás adagoló) légtömörségére külön kell ügyelni.
— A villamos szerelvény szerelését a vonatkozó előírások betartásával szakember végezheti. A teljes berendezést védőföldeléssel kell ellátni.
— A 4—5. kivitelnél a forgócellás adagoló hajtóműve végzi a porkihordó csiga működtetését is. A helyes forgásirány, a lánckerekek egysíkúsága, a védőburkolat ellenőrizendő. A hajtómű villamos kapcsolása motorvédő kapcsolással történhet.

A berendezés működésének ellenőrzéséhez a következő műszerek javasoltak:

— A berendezésnek tartozéka egy U-csöves nyomáskülönbség-mérő (fagyveszélyes időben fagyvédelemről gondoskodni kell).
— A portároló bunker vagy teknő acél ellenőrző ajtóval rendelkezik. (A portárolót szükség szerint üveg vagy műanyag ellenőrző ajtóval, illetve porszintmérő műszerrel lehet ellátni.)
— Szükség esetén — pl. tűzvédelmi csappantyú, megkerülő vezeték, hűtő- (hamis) levegőt bevezető nyílás, vészcsengő, min.—max. hőmérő kiépítésével — gondoskodni kell a berendezés hővédelméről.

Üzemeltetés

A berendezés üzemeltetése gyakorlatilag a szűrőanyag tisztításából, a tisztító mechanizmus karbantartásából, illetve a porgyűjtők ürítéséből áll. A berendezés üzemszerű működtetését csak a szűrőanyag, a porgyűjtők tisztítási ciklusainak, illetve a szűrőanyag légellenállási adatainak (tiszta, vagy szennyezett állapot) ismeretében lehet végezni.

MM típusjelű berendezés

A szűrőtömlők tisztítását villamos motor — excentergyűrűs rázómechanizmus közbeiktatásával — végzi. A villamos motor indítása, leállítása kézi vagy automatikus lehet.
A szűrőtömlők tisztítása 500 kg/m^3-nél kisebb térfo-

gatsúlyú, 5 μm-nél kisebb jellemző szemcsenagyságú, tapadó poroknál csak a poros levegőáram szünetelésekor hatásos.
A szűrőtömlők átlagos tisztítási ideje: t = 5—15 s, mely függ a por fizikai tulajdonságaitól, az alkalmazott szűrőanyag fajtájától, továbbá a rázómechanizmus adataitól.
Gyárilag e = 2 mm-es excentergyűrűvel és n = 720 1/min fordulatszámú villamos motorral szerelt a berendezés.
Két tisztítási idő közti átlagos idő: T = 15—30 min., mely igen erősen függ a porterheléstől, illetve a por rétegellenállásától.
A mechanizmus automatikus mozgatását az SLV/D típusú automatika által vezérelt villamos motor vézgi.

MP típusjelű berendezés

A szűrőzsákok tisztítását — szűrési folyamattal ellentétes — sűrített levegőimpulzus végzi. A sűrített levegőimpulzus indítása automatikus.
A szűrőzsákok tisztítása 100 kg/m^3-nél kisebb térfogatsúlyú poroknál, illetve ha a jellemző szemcsenagyság 5 μm-nél kisebb, csak a poros levegőáram szüneteltetésekor hatásos.
A szűrőzsákok átlagos tisztítási ideje: t = 0,1—0,2 s. Két tisztítás között eltelt átlagos idő: T = 1—2 min. A szűrőzsákok mozgatását az SLV/A típusú automatika által vezérelt elektromos működtetésű pneumatikus membránszelepek végzik.
A sűrített levegő felhasználása erősen függ a leválasztott por fizikai tulajdonságaitól, a szűrőanyag fajtájától, továbbá az alkalmazott sűrített levegő nyomásától.
A sűrítettlevegő-fogyasztás tájékoztató jelleggel (6,3 bar nyomású táplevegőre, ø 8 mm fúvókára és ASCO SCE 353 C-35—1"-os szelepre: Q = 3,6 m^3/h normál állapotra vonatkoztatva.
Csak olaj- és vízmentes sűrített levegő használható fel. Párakicsapódás, lefagyás-veszélyes üzemi körülmények között a megfelelő védelemről külön kell gondoskodni. (A berendezés tartozéka, az osztótartályon lévő 1/2"-os sűrített levegő szűrőszabályozóegység csak az utószűrést biztosítja.)

MU típusjelű berendezés

A szűrőtömlők tisztítását — a szűrőfolyamattal ellentétes — atmoszférikus levegőimpulzus végzi. A levegőimpulzust az elszívó ventilátor hatására keltett kamradepresszió felhasználásával szűrőegységenként 3 db váltócsappantyú hozza létre. A váltocsappantyúk működtetése automatikus.
A szűrőzsákok tisztítása csak folyamatos üzemben történhet. A szűrőzsákok átlagos tisztítási ideje: t = 1—3 s. Két tisztítás között eltelt átlagos idő: T = 5—10 min.
A váltócsappantyúk mozgatását az SLV/B típusú automatika által vezérelt elektromos működtetésű pneumatikus hengerek végzik.

A pneumatikus hengerek működtetéséhez szükséges
— táplevegő-csatlakozás:
  ø d = 1/8",
  $P_{névl.}$ = 6,3 bar;
— villamos csatlakozás:
  U = 220 V,
  N = 10 W.
Az NA 50x100 mm méretű pneumatikus hengerek sűrítettlevegő-fogyasztása: Q = 0,2 dm^3/löket (nem jellemző).
A kezelés és a karbantartás főbb szempontjai:
— csak a helyesen beépített és gondosan tömített berendezés működik megfelelően,
— mindig elegendő hely álljon a karbantartási-szerelési munkák elvégzésére,
— csak a megadott ellenállásértékig terhelhető a szűrő,
— csak nyomáskülönbség-mérővel állapítható meg a tisztítási periódus,
— a szűrőtömlő (zsák) tisztító szerkezetének működését gyakran kell ellenőrizni,
— a leválasztott port a porgyűjtőből rendszeresen el kell távolítani,
— sérült (lyukas, levált) szűrőtömlővel, zsákkal a leválasztás hatástalan,
— kondenzációveszélyes üzemmód esetén a hőszigetelésről külön kell gondoskodni,
— a szabadba telepített berendezéseket az időjárás viszontagságaitól (eső, hő stb.) védeni ajánlatos,
— ha üzemelés közben tartósan alacsony vagy magas a nyomásérték, akkor meg kell győződni a szűrőtömlők, zsákok épségéről, illetve a tisztítás hatékonyságáról.
A szűrőberendezés tájékoztató jellegű légellenállása tiszta állapotban: $\Delta P_{köz}$ = 500—1000 Pa.
Az üzem közben elpiszkolódott szűrő légellenállását a tervezés vagy a beüzemelés során ajánlatos maximálni (az elszívó ventilátor teljesítménye és az üzemi viszonyok alapján): ΔP_{max} = 1000—2000 Pa.
Boltozódásveszélyes poroknál bolygató berendezésről (bolygató villa vagy sűrítettlevegő lefúvató rendszer) külön kell gondoskodni.
A berendezés durva ütögetése, a burkolati falvastagság (lv. = 2 mm) miatt nem megengedett.
A porkihordó csiga csapágyait hetente ellenőrizni kell. Szükség szerint ki kell mosni, újra tömíteni, illetve zsírozni.
A forgócellás adagoló ellenőrzése, olajcseréje 3 havonta ajánlott.
A forgócellás adagoló hajtóműve láncházon keresztül végzi a porkihordó csiga hajtását is. A lánc feszességét három havonta kell ellenőrizni. Szükség szerint beállítást és olajozást kell végezni.

Különleges karbantartási szempontok

MM típusjelű berendezés:
— A rázómechanizmus (csapok, perselyek, villa-

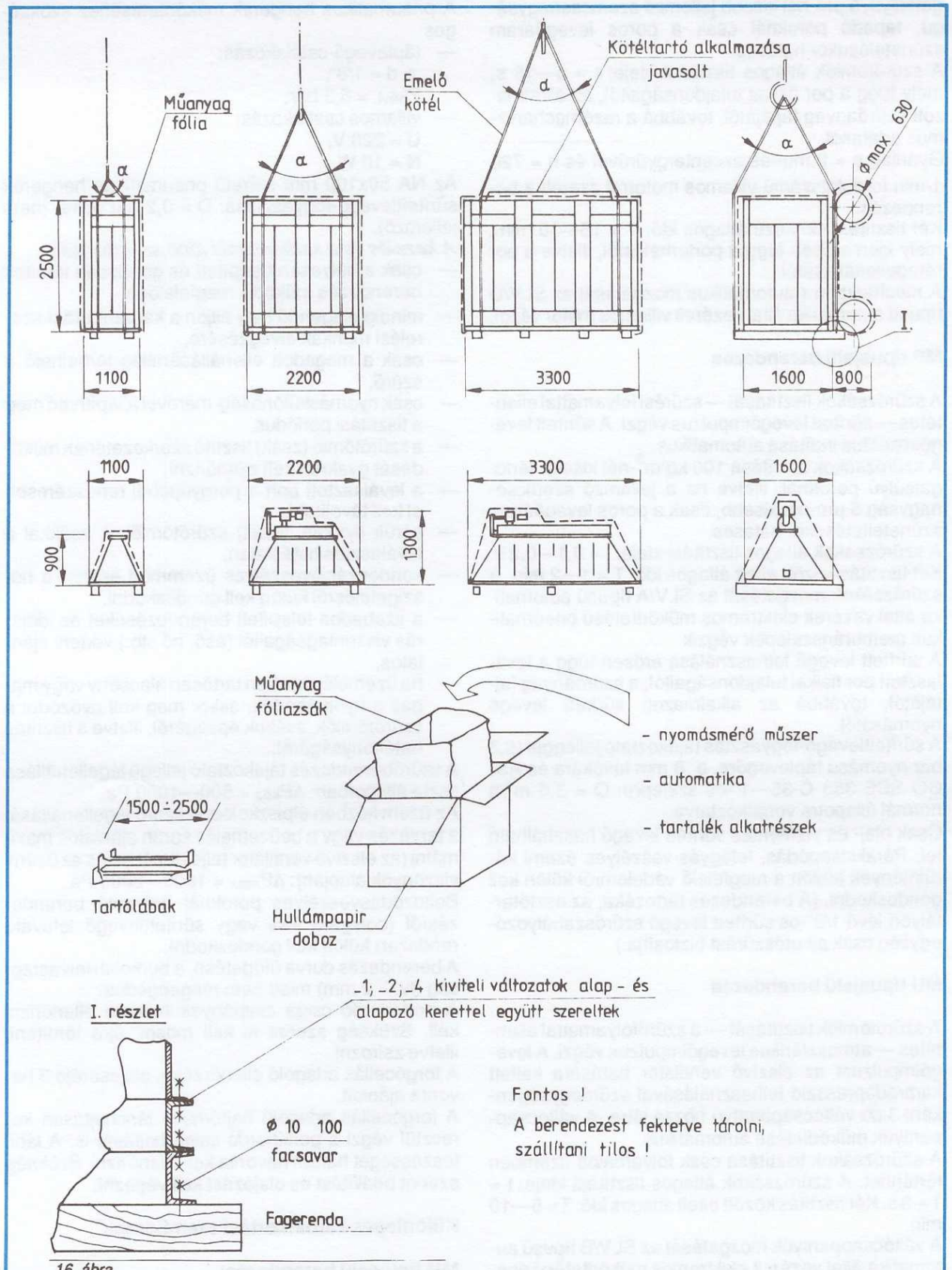

16. ábra
Az M típusjelű berendezések csomagolása, szállítása

mos motor csapágya) várható élettartama: e = 2 mm excentricitás; n = 720 1/min. fordulatszám és normál üzem mellett: 3 év.

— A szűrőtömlők cseréje a szűrőház burkolati oldalán keresztül történik. (Visszaszereléskor a tömítés folytonosságára ügyelni kell.)
— A szűrőtömlők átlagos élettartama: 3/4—1 év. Ez azonban erősen változik az alkalmazott szűrőanyagtól, a leválasztandó portól, annak fizikai, kémiai hatásától a tisztítás intenzitásától, stb.

MP típusjelű berendezés:

— Membránszelep karbantartását csak szakember végezheti (átlagos élettartam: 3 millió kapcsolás),
— a szűrőzsákok szerelése a tetőajtó nyitása után — üzemszünetben — azon keresztül történhet; visszaszereléskor a tömítés folytonosságára ügyelni kell,
— a szűrőtető felett min. 1,5 m szerelési távolságot kell biztosítani,
— a szűrőzsákok átlagos élettartama: 1 év.

MU típusjelű berendezés:

— a berendezés váltócsappantyúinak tömítését (légtömörségét) gyakran kell ellenőrizni; szükség szerint a tömítőanyagot ki kell cserélni,
— a szűrőzsákok rögzítése, szerelése megegyezik az MP berendezésnél leírtakkal,
— a szűrőzsákok átlagos élettartama: 1—1,5 év.

Biztonságtechnikai előírások

A berendezések a Magyar Munkavédelmi Előírásoknak megfelelnek.
Az ÉMI Építőipari Alkalmassági Bizonyítványának száma: A-89/1986.
Az Országos Munkavédelmi Tudományos Kutatóintézet Munkavédelmi Minősítő Bizonyítványának száma: M-01–32–84/1051-8–84.
A berendezést technológiai, munkavédelmi, levegőtisztaság-védelmi követelmények kielégítésére minősíteni csak az adott alkalmazási körülmények között, üzemszerű működés közben lehet.
A speciális biztonságtechnikai előírásokat (pl. a karbantartó személyzet egyéni munkavédelmét) a technológiai egység összeségére vonatkozó, Műszaki leírásnak kell tartalmaznia.
A gépészeti berendezések karbantartása üzem közben tilos:

— forgórészek, pl. a lánchajtás burkolatát üzem közben levenni tilos,
— mozgó részeket, pl. rázómechanizmus, csappantyúmozgásukban akadályozni tilos,
— a nyitott ellenőrzőajtón keresztül a beboltozódott por bolygatása tilos.

A villamos berendezések biztonságtechnikai előírásai:

— az erősáramú villamos berendezések védettsége: IP 32,
— a gyengeáramú villamos berendezések védettsége: IP 54,
— érintésvédelem: nullázás, védőföldeléssel kiegészítve; érintésvédelmi osztály: I.

Az MEEI Szabványossági minősítő irat száma: 211-05989.

Csomagolás, szállítás

A berendezést fő részegységeire bontva (szűrőház szűrőtetővel, portároló, állvány, kezelőjárda), különkülön csúszótalpra szerelve, műanyag fóliába csomagolva adjuk át a Vállalat kijelölt telephelyén.
A berendezéshez tartozó vagy külön rendelt villamos vezérlőegységet, nyomásmérőt, tartalék szűrőtömlőket stb. külön csomagolva adjuk át.
Szállítás: az emelés a *16. ábra* szerinti villástargoncával vagy daruval történhet. Fektetve szállítani *tilos.*
Az emelőkötél, illetve horog a szabványos előírás szerinti.

Megrendelés

2 db MP – 2/5 – N

Darabszám
Típusjel
Elemszám
Építési változat
Kiviteli változat

Megrendelési példa:

— 2 db MP típusjelű, sűrített levegőimpulzus-tisztítású, 2-elemes, textilanyag-szűrős porleválasztó berendezés, állvánnyal, porgyűjtő teknővel, forgócellás adagolóval, normál kivitelben.

Külön kell megrendelni:

— a tartalék alkatrészeket,
— az M = 1500 mm állványmagasságtól eltérő berendezés magasságát,
— a kezelőjárda és -létra rendeléskor annak pozícióját rajzban is célszerű megadni,
— a villamos vezérlőegység tartozéka a berendezésnek; amennyiben nincs rá szükség, úgy azt külön kell jelezni,
— a levegő be-, illetve elvezető cső tartozéka a berendezésnek; amennyiben nem kell, vagy típustól eltérő méretű, azt külön kell jelezni.

A VÁLTOZTATÁST JOGÁT FENNTARTJUK!